

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Abonementa za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. **Uredništvo in upravnništvo** je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJULJANA, v torek, dne 29. aprila 1930.

Telefon št. 2552.

Štev. 51.

O stabilizaciji dinarja.

Stabilizacija naj se izvede na višini sedanjega dinarjevega tečaja.

Iz Beograda pišejo: Leto 1929 je bilo za Jugoslavijo leto **finančne konsolidacije**. Z Youngovim načrtom je bilo urejeno **reparacijsko vprašanje** in z dogovorom s Francozi tudi vprašanje **predvojnih dolgov**. Vojni dolgovi Ameriki in Angliji so bili že prej urejeni.

Tudi v Jugoslaviji sami so bile izvedene reforme, ki pomenijo pričetek **notranje konsolidacije financ**; v prvi vrsti je omeniti poenotenje davčnega sistema in določitev neposrednih davkov kot glavni vir državnih dohodkov. Dalje je bila izgotovljena vrsta zakonov, ki urejajo državno kreditno politiko in ki spravljajo v red notranje obveznosti države, tako ureditve takozvanih tekočih državnih dolgov itd. Jugoslovanska valuta, dinar, je prestala vse te reforme in ureditve brez vsakršnega pretresljanja. **Faktično** je dinar že tri leta stabiliziran; v preteklem letu je bil poleg švicarskega franka najbolj stabilna valuta v Evropi. Ker se more finančno gospodar-

stvo Jugoslavije smatrati sedaj kot urejeno, so pričeli s pripravami, da izvedejo tudi **zakonito stabilizacijo dinarja**.

V letnem poročilu Narodne banke, ki je pred kratkim izšlo, se obravnava tudi to vprašanje. Tam beremo, da bo ureditvi vprašanja predvojnih dolgov Franciji sledila takoj tudi zakonita stabilizacija dinarja. Banka je s predeli že pričela in bo mogla stabilizacijo tudi **tehniško** izvesti, brž ko bo vlada izvedla zakonito stabilizacijo. Stabilizacija naj se izvede na višini sedanjega dinarjevega tečaja, torej v razmerju do švicarskega franka 100 proti 9,12,75. **Finančni temelj stabilizacije** bo posojilo, najeto v Franciji kot jugoslovansko stabilizacijsko posojilo, z jamstvom francoske Narodne banke. Od zaključka in pogojev tega posojila zavisijo določitev roka za zakonito stabilizacijo. Jugoslovanski finančni krogi so mnenja, da se bo stabilizacija izvršila že v tekočem letu.

Gospodarska in finančna vprašanja Jugoslavije.

G. S. D. Alexander, predsednik Zveze industrijev v Zagrebu, piše:

V trgovskih pogajanjih med Avstrijo in Jugoslavijo gre **industriji** iz umevnih razlogov za to, da se njene izvozne možnosti ne preprečijo. **Poljedelstvo** zopet pa hoče ščititi svoje koristi z visoko zaščitno carino. Tukaj, ob že obstoječi trgovski pogodbi, dobiti pripraven izhod ni lahko. Zato se naravno pogajanja tako vlečejo, da se od slučaja do slučaja prekinajo in se potem zopet pričnejo. Slednjič se pa mora računati s tem, da ena od obeh držav ne more napraviti uslug brez protiuslug druge države. Pri nas v Jugoslaviji je poljedelstvo v prav tako težkem položaju kot v drugih državah. Zato je umljivo, da morajo napraviti merodajna mesta vse potrebne korake za zadovoljitev upravičenih zahtev poljedelstva glede eksporta. Ta tendenca pri nas prevladuje in bo obstojala vsekakor tudi v prihodnosti.

Jugoslovanski finančni minister je predložil svoj **proračun** s primerno utemeljitvijo. — Je pa to **absolutno realen** proračun, ki obsega številčno vse izdatke in dohodke in ki nudi sliko naših gospodarskih razmer, oziroma naših možnih posrednih in neposrednih davčnih dajatev. Vsekakor mora pri tem omeniti, da obstoja precejšnja napetost v davčnih dajatah. Za bodočnost bo treba računati z **znižanjem davkov**, nikakor pa ne z zvišanjem. V utemeljitvenem poročilu finančnega ministra je tudi odstavek, ki govori o **stabilizaciji dinarja**. Razveseljivo je, da so podani vsi predpogoji, da se izvede stabilizacija v najbližnjem času brez žrtev.

V zvezi s tem bo prišlo vsekakor do pogajanj glede **državnega posojila**. Drž. gospodarstvo se giblje v takem okviru, da ne obstoja absolutna potreba državnega posojila. Državno posojilo se bo najelo samo pri **ugodnih pogojih**. Prav tako je z zasebnimi krediti. Gospodarstvo potrebuje cenenih **dolgoročnih investicijskih kreditov**, ki budijo tvorilno moč in ki nudijo možnost racionalizacije in tehniške izpopolnitve obratov. Zakon o industrijskih oblagacijah so sedaj sestavili in bo vsekakor služil kot instrument za doseg razmernih dolgoročnih kreditov.

Jugoslaviji se je nudila v zadnjem času možnost, da se je izjavila glede med-

narodnega carinskega miru. Naš trgovski minister je govoril v Ženevi jasne besede in ni njegovim izvajanjem nič pristaviti. Če se bo v industrijskih državah nadaljeval **ekstremni agrarizem**, morajo države, ki so z velikimi žrtvami zgradile svojo skromno industrijo vse napraviti, da obdržijo to industrijo pri življenju. Na **znižanje carin** se more militi torej le ob upoštevanju agrarne in industrijske produkcije.

Od našega pridelka je večina **koruze** še **neprodana**. Prodaja kornu bo v bližnjem času vsekakor ugodno vplivala na bilanco naše zunanje trgovine, tako da moremo za prvo dobo tekočega leta računati z **aktivno trgovsko bilanco**. Ugotoviti pa moramo, da je bil uvoz v prvih letošnjih mesecih večji kot je bil v prvih lanskih mesecih. Sicer pa to slednjič ni nič drugega kot dvigajoči se konsum.

Vidimo pred seboj tudi prve **proračune** naših devetih **banovin** in vidimo pri njih, da se je oziralo pri njih sestavi na socialne, kulturne, gospodarske in prometne razmere. Posebno pažnjo so posvetili izgradbi cest, gradbi šol in opremlitvi bolnišnic, pa tudi drugim vprašanjem. V banovinskih proračunih je upoštevano zlasti kmetijstvo. Državne dotacije so bile izvedene v skladu s finančnimi razmerami oziroma s finančno pomočjo posameznih banovin. Ob pravilni izvedbi proračunov se bo vsekakor mogel ugotoviti uspeh v decentralizaciji uprave.

Posamezni **občinski proračuni** so prinesli večjo obremenitev raznih uporabnih predmetov s konsumnimi davki. Čeprav je splošna obremenitev konsumentov precej velika, je vendar upati, da se bo pričelo naše gospodarstvo živahneje razvijati in da bo prišlo do uspešnega in lahkega dela; jamstvo za to upanje so sedanja dobra uprava, izrecno zboljšani promet in investicijska posojila, katera bodo slednjič vendarle morala priti.

Tako g. Alexander. »Trgovski list« je nedavno priobčil o naših gospodarskih in finančnih razmerah članek izpod drugega peresa, ki pa poda približno isto sliko in ki prav tako kot članek g. Alexandra izzveni slednjič v klic po znižanju bremen in po investicijskih posojilih, ki edino morejo dati našemu gospodarstvu pobudo za uspešno nadaljnje delo.

Jubilej vzornega gospodarja.

Pogosto čujemo, da Slovenci nimamo trgovskih hiš, da smo v gospodarstvu še zelo mladi, da nimamo nobene tradicije. Zato z največjim zadoščenjem beležimo vsak dogodek, ki le količkaj osvetljuje našo prošlost in ki naj ostane viden spomenik za one, ki bodo nekoč pisali zgodovino slovenskega trgovstva. Verovsko doba udejstvovanja ne spada v najstarejšo našo zgodovino, toda udejstvoval se je v periodi, ki je za nas najbolj interesantna, ki nam je ustvarila moč, na katere smemo biti v resnici ponosni, ker so v težkih materialnih prilikah, v nelahki borbi za svojo ekzistenco postavili temelje današnji organizaciji slovenskega trgovstva. — Jurij Verovšek, ki praznuje danes 60 letnico svojega rojstva, je bil tedaj trgovski pomočnik, po svojem položaju skromen in neznaten kakor je vsak človek, ki se v odvisnem razmerju napramu svemu poslodavcu trudi z vsemi

silami, da si ohrani ekzistenco, toda po svojem značaju, po svoji volji, po svoji vsebini mož, ki mu slovensko trgovstvo dolguje vse priznanje in toplo hvaležnost. Kot trgovski pomočnik je jubilar Jurij Verovšek skupno s svojimi tovariši veletrgovcem A. Lillegom, hotelirjem z Bleda Kendom, trgovcem A. Dečmanom, Polakom, Uroš Kersnikom, Četincem, Gerkmanom itd. osnoval pevsko društvo »Merkur«, iz katerega je izšla matica naših trgovskih organizacij Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Koliko idealizma je bilo v tej generaciji in s kolikim zadoščenjem lahko gledajo danes na uspehe svojih borb. Današnji jubilar Jurij Verovšek stoji v sredi teh oratarjev in zato se mu danes, ko obhaja 60 letnico rojstva, hvaležno klanjamo z iskreno željo v srcu, da mu bi bilo sojeno gledati še dolga leta uspehe svojih borb in stremiljenj.

Jubilar Jurij Verovšek se je rodil 27. aprila 1870 v Ljubljani kot sin ugledne rodbine. Leta 1884 je vstopil kot vajenec v trgovino g. Kavška, v kateri je služboval 15 let do prevzema te trgovine, ki jo je od tedaj vodil pod naslovom Schneider-Verovšek. S svojo žilavostjo je znal priboriti svojemu podjetju zavirljivo pozicijo in odlične sloves. J. Verovšek se danes posveča poleg svojim gospodarskim poslom mnogo truda splošnim interesom trgovstva. Pri Zvezi trgovskih gremijev vodi vzorno že dolgo vrsto let **blagajniške** posle, član je trgovskega gremija in raznih drugih organizacij. Njegove zasluge ocenjuje najbolj pravično predsednik matice naših organizacij Trgovskega društva »Merkur« g.

dr. Fran Windischer, ki mu je ob jubileju pisal naslednje pismo:

»Ko danes praznujete svoj 60 letni jubilej v krogu svoje mnogospoštovane rodbine, pristopam k velikemu krogu Vaših prijateljev in spoštovalcev tudi jaz ter prosim, da sprejmete moje pri-srčne, iskrene in globoko občutene čestitke ob tem znamenitem mejniku v Vašem življenju. — Te moje čestitke spremljajo globokoobčutene želje, da bi Vam Bog dal v vedri in srečni bodočnosti udejstvovati se s tako odličnim uspehom kakor v delapolni preteklosti. Slovenski gospodarji so srečni in ponosni, da imajo v svojih vrstah tako izvrstnega in tako sposobnega tovariša in vrstnika, kakor je gospod Jurij Verovšek. Ob svojem današnjem jubileju morete s ponosom gledati na velike uspehe svoje smotrene prizadevnosti. Naš trgovski naraščaj pa ima v Vašem vzgledu živo vzpodbudo, kako treba mlademu trgovcu delati in udejstvovati se, ako hoče, da se povzdigne od skromnih začetkov po svoji marljivosti in vnemi do blagostanja in veljave.

Iz lastnega opazovanja mi je znano, kako je v vsakdanjem resnem, preudarnem in skrbipolnem delu rasel ugled in sloves Vašega lepega trgovskega podjetja, pa sem kot predsednik Trgovskega društva »Merkur« tako kakor za svojo osebo srečen in vesel, da Vam morem danes na dan Vašega življenjskega jubileja, ki je resnični praznik smotrenega in preudarnega dela, izrekat v resnici odkritosrčne čestitke in Vam od srca do srca želeči, da se dviga v prihodnje Vaše lepo podjetje od uspeha do uspeha Vam v zadovoljstvo in veselje ter naši trgovini v čast in ponos. Odkar Vas imam čast poznati, sva se vedno dobro razumela, pa sem Vam danes hvaležen za marsikateri pameten in dober svet, ki ste ga dali v strokovnih stvareh, kadar sem se oglašal pri Vas. Želim Vam mnoga zdrava in srečna leta ter nekaljeno zadovoljstvo v zasebnem življenju in gospodarskem delu. Bog živi Vas in Vašo visoko spoštovano gospo soprogo, ki Vas je tako zvesto in udano spremljala na strmi poti stvarilnega moža.

Blagovolite sprejeti iskreno zagotovilo mojega izbranega spoštovanja ter prisrčne pozdrave, Vam vedno udanega dr. Fran Windischer s. r. <

Prepričani smo, da govorimo iz srca vseh naših prijateljev in znancev, če zakličemo Juriju Verovšku ob njegovem pomembnem jubileju: Bog Te ohrani še mnoga leta svoji dragi družini v veselje, nam vsem v podporo in ponos!

PLAČEVANJE BANOVINSKE DOKLADE NA USLUŽBENSKI DAVEK.

Spričo številnih vprašanj, kako naj se plačujejo 40% banovinske doklade na uslužbenški davek, ki se plačuje v davčnih znamkah, opozarja Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani vse zainteresirane, da se plačujejo banovinske kakor tudi občinske doklade na uslužbenški davek v vsakem primeru v gotovini pri pristojni davčni upravi, torej tudi v primeru, da se davek sam plačuje v davčnih znamkah.

Pri uslužbenkem davku se pobirajo samoupravne doklade samo na one prejemke, ki presegajo 4000 Din mesečno ali 960 Din tedensko, na uslužbenški davek na dohodke in koristi, ki se pojavljajo zdaj pa zdaj in ki niso določene s stalno, letno, mesečno, tedensko ali dnevno vsoto (tantieme, nagrade, provizije itd.) pa se nalagajo doklade na vsako vsoto ne glede na višino prejemka.

Beograd govori za Ljubljano.

V »Trgovinskem Glasniku«, ki izhaja v Beogradu, čitamo članek, o katerem lahko rečemo, da govori Beograd za Ljubljano. Članek se glasi doslovno:

»Promet v Beogradu pada. Kriza v kupčijah v obče je oznaka tukajšnjega položaja. Za to je veliko vzrokov, kakor je tudi za krizo sploh mnogo povodov. O mnogih povodih se je govorilo v našem listu, a o nekaterih izpregovorimo ob drugi priliki. Danes hočemo samo naglasiti gotove činjenice, ki brezdvomno direktno vplivajo na kupčije v Beogradu. To hočemo storiti v namenu, da merodajne kroge opozorimo na posledice gotovih fiskalnih zakonov za promet in kupčevanje. Verujemo, da se mnoge odredbe uveljavljajo pogosto nezadostno preštudirane. Pogosto res ni lahko predvidevati posledice posameznih obremenitev ali uveljavljenih zakonov; toda uverjeni smo, da je napredek Beograda vsem pri srcu. Prestolno mesto države mora napredovati in se razvijati. V gotovem oziru je prestolnica ogledalo moči in življenske sile cele države. V dnevih zastoja in krize ni treba mnogo, da se skrčijo posli na izmero, ki je nevarna za nadaljni razvoj mesta.

Dva bistvena vprašanja sta, ki se moreta spraviti v zvezo z napredkom Beograda. Prvo je: kaj se naj ukrene, da se poživi življenje in razvije kupčija v prestolici, drugo pa: kaj se ne sme storiti, da bi prestolnica nazadovale. Razgovor o prvem vprašanju si prihranimo za drugo priliko. Zdi se nam, da je mnogo bolj pereč razgovor o drugem vprašanju. Gotovo je važnejše govoriti o odredbah, ki morejo povzročiti, odnosno že povzročajo nazadovanje mesta in njegove delavnosti.

Ne ena branža v Beogradu se ne more pohvaliti z napredkom. Vse kupčije so v zastoju, v mnogih strokah pa kupčije celo nazadujejo. To se ne vidi samo v zmanjšanju števila kupčij, ampak padajo kupčije tudi po svojem obsegu. Izvršili smo anketo o kupčijah in od 100 slučajev ugotovili v 99 slučajih, da kupčije padajo po obsegu, posebno pa po rentabiliteti. Za primer smo vzeli neko vrsto kupčij, ki se bavi s prometnim blagom. V letu 1928 je bilo od te vrste šest veletrgovin v Beogradu, a v letu 1929 so ostale samo še tri. Mislilo bi se, da je moral porasti obseg kupčij onih trgovin, ki so ostale, vendar je tudi promet teh treh trgovin padel. V srednji mehi njimi, da ne vzamemo največje ali najmanjše, se je gibal promet sledeče: v letu 1928 je znašal 20 milijonov dinarjev, v letu 1929 pa 8 milijonov. V letu 1927 je znašal promet v tej veletrgovini še 27 milijonov dinarjev. Pri tem je treba še posebe naglasiti, da ni prišel niti eden firminih dolžnikov v konkurz. Take so

povprečno prilike tudi pri drugih trgovinah. Ti pojavi sigurno dokazujejo o teži obstoječe prometne krize. Pri tem se pojavlja vprašanje, ali je priporočati, da se uprene karkoli, kar bi položaj še ostrilo?

Zviševati v takih prilikah davščine, se pravi že itak težki položaj še poslabševati. A davščine se stalno zvišujejo. Za vzgled navajamo, da je bila pred kratkim povečana občinska trošarina, nato so se začele pobirati takozvane banovinske davščine. Poleg povišanja državnih davščin povišati še občinske in banovinske, se nam zdi, da je direktno nevarno za Beograd. Trgovina in obrtnost bo na ta način po večini prisiljena, kolikor je to največ mogoče, da gre iz Beograda. Velike veletrgovine se že pripravljajo, da presele skladišča iz območja povišanih trošarin. Nekateri trgovine že same likvidirajo, vse druge pa bodo prisiljene, da povišajo cene in s tem podraže življenje. Na ta način se bodo kupčije še bolj zmanjšale in potem bo prestolnica hitro nazadovale.

Znano dejstvo je, da je vsled drage elektrike, drage vode in visokih drugih bremen odšlo že večje število podjetij iz Beograda, posebno manjših. Sedaj se bo poleg drage elektrike in drage vode še z novimi davščinami neizogibno podražilo življenje in prisiljeni bodo še drugi, da gredo. To je gotovo velika škoda za Beograd in pomenja zanj gotovo nazadovanje. Mi smo povsem lojalno in z najboljšim namenom ugotovili ta dejstva. Ne želimo zapirati oči pred temi dejstvi in vest nam ne dopušča, da ne bi povedali resnice. Vsako povečanje bremen mora fatalno vesti v nove prometne težave v vse globlje padanje Beograda. Uverjeni smo, da se to ne želi. Ako v izpolnjevanje svoje dolžnosti kot gospodarsko glasilo ugotavljamo te činjenice, želimo, da se pomaga Beogradu in da se ustavi njegovo nazadovanje, kajti z zmanjšanim prometom in zmanjšanimi kupčijami se pospešuje nazadovanje. Napredek mesta je direktno zvezan s kupčijami v njem. Vse kar ovira kupčije, ovira tudi njegov napredek. Prvo kar je potrebno storiti je, da se revidirajo fiskalni zakoni, posebno oni, ki se tičejo samega Beograda.

V interesu napredka prestolice Jugoslavije smo povedali nekaj stvari in prosimo merodajne faktorje, da o njih razmišljajo. Lažje je izvršiti ono, kar je odvisno od upravnih faktorjev, nego začeti izvajati dela, za katere ne zadostuje samo dobra volja na eni strani.

Namesto Beograda si mislimo Ljubljano, kjer so istotako žalostne kupčijske prilike, pa imate verno sliko trgovine in obrtnosti v Ljubljani, ki občutno trpi pod novo občinsko trošarino.

Sumarni statistični pregled osnovanih trgovinskih, industrijskih in obrtnih firm v Sloveniji v l. 1920—1929.

1. V področju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je bilo osnovanih trgovinskih firm v letih:

leta 1924	1782
leta 1925	1574
leta 1926	1390
leta 1927	1436
leta 1928	1528
leta 1929	1477

skupaj 9187

2. V področju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je bilo osnovanih industrijskih podjetij v letih:

leta 1924:	
kemična industrija	2
kovinska industrija	4
lesna industrija	2
sladkorni izdelki	1
tekstilna industrija	1
razna industrija	2

skupaj 12

leta 1925:	
kovinska industrija	1
lesna industrija	3
tekstilna industrija	2
steklena industrija	1

skupaj 7

leta 1926:	
kemična industrija	3
kovinska industrija	1
lesna industrija	2
špiritna industrija	1
tekstilna industrija	4

skupaj 11

leta 1297:	
čevlarska industrija	1
kamnoseška industrija	1
kemična industrija	2
kovinska industrija	2
lesna industrija	1
sladkorni izdelki	1
slamniki	1
tekstilna industrija	1
tiskarne	1
sadni soki	1

skupaj 12

leta 1928:	
kovinska industrija	2
lesna industrija	2
papirna industrija	1
tekstilna industrija	2
usnjarska industrija	1
razne industrije	2

skupaj 10

leta 1929:	
kemična industrija	2
lesna industrija	1
tekstilna industrija	4
usnjarska industrija	1
razne industrije	2

skupaj 10

vseskupaj 62

3. V področju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je bilo osnovanih obrtnih podjetij v letih:

leta 1924	1891
leta 1925	2123
leta 1926	2205
leta 1927	2354
leta 1928	2802
leta 1929	2788

skupaj 14.163

VZPENJAČA NA POHORJE.

Zadruga »Pohorska vzpenjača« je zbrala že tretjino za gradbo te vzpenjače potrebne glavnice. Brž ko bo glavna zbrana, bodo pričeli z gradbo. Računijo na leto s 60.000 posetniki; že sedaj pride na Pohorje 30.000 obiskovalcev na leto. Upravni stroški so proračunjeni na pol milijona dinarjev, dohodki na pol drugi milijon.

ZAVODI ZA POSPEŠEVANJE OBRTI TUDI DRUGOD.

Po zgledu ljubljanske Trgovske in obrtniške zbornice so ustanovile tudi skoraj vse druge zbornice v Jugoslaviji zavode za pospeševanje obrti. Namen zavodov je pospeševanje strokovne izobrazbe obrtniškega stanu, strokovno in socijalno skrbstvo, prirejanje strokovnih tečajev itd. Potrebna sredstva so že dovoljena. Od novih zavodov si zelo veliko obetajo.

Po svetu

Za predsednika banke za mednarodna plačila je bil izvoljen Amerikanec Mac Garrah, za generalnega direktorja pa Francoz Quesnay; proti Francozu so glasovali iz načelnih razlogov Nemci.

Prebivalstvo Italije na koncu preteklega leta je šlo 42.360.000 oseb.

Število brezposelnih v Avstriji je v prvi polovici aprila padlo za 28.000 na 211.000 oseb.

Načrti o fuziji White Star Line in Cunard so se zopet pojavili, in pravijo, da združitve ni izključena.

Rumunska petrolejska družba Astra Romana bo zvišala delniško glavnicu od 1356 na 2042 milijonov lejev in razdeljuje iz čistega dobička v znesku 304 milijonov lejev 10-odstotno dividendo. Cene petroleja v Rumuniji so se stabilizirale.

Banco di Palermo, ki ima na Siciliji obsežno omrežje, je napovedal konkurz. Upniki so odklonili poravnalni predlog banke.

Meja med pomorskima pristaniškima kapitanatom Sušak in Šibenik se je v toliko spremenila, da pripadeta odslej naprej otoka Rab in Pag s soslednjimi otočki kapitanatu Sušak; doslej sta pripadala Šibeniku. Meja med Šibenikom in in Splitom ter Splitom in Dubrovnikom je ostala v glavnem nespremenjena.

2500 vagonov surovega petroleja iz Rumunije v Jugoslavijo bo dobil po donavski poti neki jugoslovanski konsorcij.

Pogajanja o sporazumu največjih dveh italijanskih podjetij umetne svile, Snia Viscosa in Chatillon, so se zaenkrat razbila. Skupina Glanzstoff Courtaulds, ki razpolaga z večino delnic Snie Viscose, je v zadnjem trenutku odrekla sporazumu potrdilo.

Kriza v švicarski industriji ur se je nadalje poostрила. Vsled prenasitjenosti ameriškega trga je padel eksport prvega letošnjega četrtletja na 3.560.000 kosov napram lanskim 4.640.000 kosov. Tudi eksport v Nemčijo in v druge evropske države je bistveno nazadovale.

Svetovni pridelek sladkorja cenijo Amerikanci na 27.100.000 metriskih stotov; lanski pridelek je znašal 27.500.000 stotov. Sladkor iz pese je ostal nespremenjen, produkcija trstnega sladkorja je pa nekoliko padla.

Banco di Roma naznanja, da so vse v zadnjem času razširjene vesti o spojitvah z drugimi bankami neutemeljene.

Kubanskega sladkorja bo letos manj kot lani; padec produkcije pripisujejo v prvi vrsti finančnim težkočam, s katerimi se bori kubanska sladkorna industrija vsled padca cen.

Italijanska banka je znižala obrestno mero od 6½ na 6 odstotkov. V primeri z drugimi velikimi državami je ta obrestna mera še zmeraj zelo visoka.

Bata je v Chicagu otvoril pet prodajal; cena je enotna in znaša za 1 par 3-95 dolarja.

Trgovska bilanca Turčije se je zaključila v preteklem letu s 100 milijonsko pasivnostjo (uvoz 255-9 milijona turških funtov, izvoz 155-4). Predlanska pasivnost je znašala 50 milijonov funtov.

Zlate rezerve sveta so v glavnem takole razdeljene: Šest največjih ameriških jih ima za tri milijarde dolarjev, Francija za 1633 milijonov, Anglija za 711 milijonov, Nemčija za 544 milijonov, Argentina za 434 in Italija za 273 milijonov dolarjev.

Šesti mednarodni cestni kongres se bo vršil od 6. do 11. oktobra t. l. v Washingtonu. Med kongresom bo priredila zveza ameriških cestnih graditeljev mednarodno cestno razstavo.

Vprašanje mostu čez Donavo pri Pruhu je stopilo v konkreten štadij; most bo vezal železniško omrežje Rumunije in Jugoslavije.

Strokovne izraze v železniški službi bo v svrhu poenotenja preiskala posebna strokovna komisija, sestavljena v prometnem ministrstvu.

Pogajanja Mednarodnega kartela dušika v Luksemburgu se tičejo priključitve belgijske in francoske dušikove industrije v nemško-angleški-čilenski dogovor. Izgledi na uspeh se presojajo precej rezervirano.

ZAMENJAVA KOVANEGA DROBIŽA PO 1 DIN IN PO 2 DIN.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je opozorila ministrstvo financ na velike nepravilnosti, katere povzročajo preobilica drobiža trgovcem in obrtnikom v dravski banovini. Na to opozoritev je ministrstvo za finance z odlokom Br. II 36111 pooblastilo finančno direkcijo v Ljubljani, da preko davčnih uprav na svojem področju zamenjuje drobiž po 1 Din in po 2 Din za papirnat denar povsod, kjer se občuti preveliko kopičenje drobiža. O tem je finančna direkcija obvestila vse davčne uprave v svojem območju z naročilom, da upoštevajo to odredbo in sprejemajo pri plačilu davščin kovani drobiž v neomejenih količinah.

GRADBA CEST V JUGOSLAVIJI.

Gradbeno ministrstvo sklicuje konferenco strokovnjakov in interesentov cestne gradbe. Namen konference je razgovor o stanju cest v Jugoslaviji. Na podlagi zaključkov tega posvetovanja bodo takoj začeli z regulacijo cest v velikem obsegu. Pa bodo tudi res morali takoj začeti, ker stanje cest je večkrat obupno. Pojdi samo na sprehod iz Ljubljane do Ježice, pa boš videl.

AMERIŠKI KAPITAL V ITALIJANSKI ELEKTRIČNI INDUSTRIJI.

Blairova skupina in Chase Securities Corp. na eni strani ter Società Idroelettrica Piemonte (Sip) na drugi strani so sklenile dogovor glede emisije hipotekarnih obligacij v znesku 10 milijonov dolarjev po 6½% za dobo 30 let. Tudi Švicarji, Nizozemci in Nemci bodo pri posojilu udeleženi. Sip predstavlja nad 10 odstotkov vsega italijanskega električnega toka. Njeno lastnino cenijo na več kot 22 milijonov dolarjev. Družba zalaga v električnem toku praktično ves Piemont in vso Lombardijo z lučjo in z genilno močjo, in ti dve deželi sta, kot znano, industrijsko zelo visoko razviti. Posojilo bo služilo odplačilu štirimilijonskega dolarskega kredita in pa produktivnim namenom. Finančni stiki med Ameriko in Italijo postajajo čimdalje tesnejši.

Trgovci! Zahtevajte, da Vam v kavarni, gostilni in vsakem javnem lokalu predložijo »Trgovski list«!

KONKURZI.

Društvo inadžijev in veletrgovcev v Ljubljani je razposlalo naslednjo okrožnico o odprtosti in odpravljenih konkurzi in predkonkurzi za čas od 11. do 20. aprila 1930.

A. Odpravljeni konkurzi:*

Beograd, Zemun, Pančevo: Jovanović i Dimitrijević, Beograd; Katanić Stojan, Beograd; Radulović Milojko i Milan Arandžević, Beograd; Živadinović A., Beograd, Vuka Karadžića ul. 16.

Dravska banovina: Drušković Josip in Franciška, Kozje; Gričar & Mejač, Ljubljana, Šelenburgova ulica 3; Leben Franc in Anica, Škofja Loka.

Savska banovina: Doltar Jožef, Crnomelj; Podbervšek Josip, Zagreb; Singer Leopold, Brestovac.

Vrbaska banovina: Ilišević Simo, Bihać.

Primorska banovina: Radnička potrošaška zadruga s. o. j., Siverič; Rossetti Margarita, Dubrovnik II.

Drinska banovina: Nedeljković Radivoj, Valjevo.

Dunavska banovina: Ilić Radivoj i Stanoje, Lipnica; Lazarević Milovan, Lazarevac; Palanačka kreditna banka, Palanka.

Moravska banovina: Colović Dimitrij, Zajčar; Dimitrijević K. Naum, Varvarin; Džurić P. Milisav, Čuprija; Milovanović Života, Varvarin; Obradović Dž. Sreten, Bagrdan; Petrović Dimitrije, Čuprinaja; Popović Dragomir, Prokuplje; Popović N. Živko, V. Bagrdan; Todorović Milan, Jagodina; Vidanović Mihail, Negotin (obnova konkurza).

Vardarska banovina: Cvetanović Živojin iz sela Vlasinje; Kasumović Branko, Skoplje; Majstorović Janko i Džordža, Sopot; Milosavljević Lazar V., Oranica; Pantić Svetozar, Priština; Vebičević Srdel, Debar.

B. Odpravljeni konkurzi:**

Dravska banovina: Ivanuš Amalija, Maribor; Repič Franc, Ljutomer.

Savska banovina: Berger Zeljko, Zlatarić, Zagreb; Brozović Josip, Zagreb; Boškovića ul. 18; Lauš Mijo, Zagreb; Nady Marija, Ferdinandovac.

Drinska banovina: Zekavica Sreten, Užice.

Dunavska banovina: Čuričin Rade, Novi Bečej; Katanić Miloš, Bresnica; Prunkl Anton, Mariolana; »Tipografija«, knjižara, Novi Sad.

Moravska banovina: Radojević Nikola, Podujevo; Sevdelinović Uroš, Valinac.

Vardarska banovina: »Braća Ljuka« iz Prizrena i Skoplje; Jaković Taško, Ohrid; Simić Stanko, Prizren; Siona D. Haim, Štip.

C. Odpravljeni predkonkurzi:

Savska banovina: Bier Eduard i sinovi, Sušak.

* Ostali podatki, n. pr. kdaj je ugotovitevni rok, katero sodišče je razglasilo konkurz, kdo je konkurzni upravitelj, se izvedo v tajništvu društva.

** Vzrok, zakaj je bilo postopanje odpravljeno, se izve v tajništvu društva.

V Nemčiji smatrajo veljavni združni zakon za nezadosten.

Revizije brez prisilnih sredstev jim ne zadoščajo. Od časa do časa se v praksi pokaže, da je treba veljavne revizijske predpise poostrižiti, da bodo revizije v polni meri izpolnjevale svoj namen. Tudi v zadnjem času se ob priliki nekega večjega poloma v kreditnem združništvu v Nemčiji ventilira vprašanje, kako naj se uredi revizije, da bi se že v naprej preprečila neljuba presenečenja večkrat nič slabega slutečih združnikov. V tej debati se naglašja, da so načelnosti in nadzorništva največkrat preveč optimistična in pogosto celo nedostopna za razne nasvete in nauke, katere dobe ob revizijah. Priporočja se torej, da naj revizor prisostvuje tudi na obnem zboru, kjer naj ima pravico, da poda detajlno poročilo direktoru obnemu zboru. Dogajalo se je namreč, da so načelnosti večkrat revizijska poročila tako prednašala, da niso prišla v polni meri do veljave,

odnosno da združniki niso izvedeli za vse pomisleke in nedostatke, katere je navedel revizor v svojem poročilu. Zveze naj bi bile poleg tega upravičene v primerih, v katerih smatrajo potrebno za prosep združge, da odstavijo upravo zadruga in v lastnem delokrogu ukrenejo vse, da varujejo interese združnikov. Seveda naj bi bila to skrajna sredstva, ki naj bi se uporabljala res le v primeru skrajne potrebe. Vsekakor pa se je v Nemčiji pokazalo tekom raznih debat za potrebno, da se pravice revizorjev in zvez izdatno razširijo, ako se noče diskreditirati samo na sebi posebno v kreditnem oziru dobro združno misel. Strogo nadzorstvo je po tej debati v Nemčiji konditio sine qua non za razvoj združništva. Le v tem primeru se bo že precej omajano zaupanje v kreditne organizacije okrepilo, ker zaupanje je stvar, ki se jo mora najskrbnejše gojiti in varovati, da si kreditno združništvo ohrani svoj renome.

GLAVNICA BANKE ZA MEDNARODNA PLAČILA.

Namesto gornjega naslova se navadno že zmeraj rabi ime Reparacijska banka. Upravni odbor te banke se je pred par dnevi konstituiral. Predsednik je Amerikanec Mac Garrah, generalni direktor pa Francoz Quesnay. Upravni odbor je sklenil, da bo izdal 200.000 delnic po 2500 švicarskih frankov. Vsaka od šestih ustanovljenih držav dobi po 16.000 delnic v svrhu razdelitve. Anglija, Italija, Francija in Belgija bodo dale delnice običnostu v nakup, U. S. A. in Japonska bosta pa oddala delnice emisijskim bankam, s prepovedjo, da se ne smejo dalje prodajati. Ostanek, 104.000 delnic, bo pripuščen v prosto prodajo v Švici, Švedski, Holandski in drugih državah in sicer zasebnikom, bankam ali emisijskim bankam. Glavnica znaša v našem denarju pet milijonov in pol dinarjev.

KONEC BOJA STANDARD OIL-ROYAL DUTCH SHELL.

Beremo da, je boj med tema dvema svetovnim petrolejskima koncernoma končan. Dogovorili so se o enotni politiki cen v Britanski Indiji, Holandski Indiji, Kitajski in drugih orientalskih deželah. Boj, ki je divjal že od leta 1927 dalje, je zaenkrat končan, a to velja samo za Azijo. Večkrat že je bil konec boja naznanjen, a je zmeraj zopet izbruhnil, in skoraj vselej s še večjo silo.

O MOSTU PRI PRAHOVU.

Smo že pisali o tem. Sedaj beremo: V mesecu majniku se bo vršila v Bukarešti konferenca zastopnikov Rumunije, Jugoslavije, Bolgarije, Grčije, Turčije in Češkoslovaške, ki bo razmotrivala vprašanje novega mostu čez Donavo. Države Male antante so se zedinile in so sporazumno odklonile predlog Bolgarije za zgradbo mostu med Ruščukom in Džurdževom. Most se bo zgradil pri Prahovu.

NACIONALIZACIJA POLJSKE ŽELEZNE INDUSTRIJE.

Nemška zveza jekla je po daljših pogajanjih prodala svoje podjetje Bismarckhütte poljskim interesentom, med katerimi ima poljska vlada odlično vlogo. Cilj poljske vlade je nacionalizacija vse železne produkcije v Poljski. Konkurenca na zmožnost poljske železne industrije naj se s pocenitvijo surovega materiala bistveno pospešuje.

PRITOŽNE KNJIGE NA ŽELEZNIŠKIH POSTAJAH.

Po odredbi železniške generalne direkcije morajo imeti vse postaje z večjim prometom več pritožnih knjig na razpolago. Stranke je treba opozoriti na morebitne neumnosti pritožb, a se jim mora na zahtevo izročiti knjiga brez prekanja. Pritožnik mora vpisati svoj natančni naslov, pritožba se mora predložiti direkcijski najkasneje prihodnji dan. Železniški uslužbenci ne smejo pisati pritožb za stranko. Če stranka ne zna pisati, se mora protokolarno zaslišati.

Iz prakse upravnega sodišča v Celju.

Judikati finančno - pravnega referata upravnega sodišča.

(Zbral referent finančno - pravnega senata g. dr. Ludvik Brence, sodnik upravnega sodišča v Celju.)
(Nadaljevanje.)

7.

Pravna moč. Vsled nevlolitve stranki pridržanega pravnega sredstva dobi odločba upravnega oblastva formalno pravno moč, tako da zamore ponovno zahtevo po odpravi nezakonitosti odločujoče oblastvo s pozivom na že pravomočno odločeno zadevo odkloniti. (F 88/25-18.)

8.

Pouk o pravnih sredstvih. Tožbena točka, da se stranki pri njeni osebni intervenciji v uradu ni dal nikak pouk o njenih pravicah, je z ozirom na določilo čl. 22 upravnosodnega zakona premalo konkretizirana, sicer so pa upravna oblastva le dolžna, svojim odločbam dodajati pouk o pravnih lekkih, nikakor pa niso dolžna morda poučevati stranke, kako je treba pravni lek vsebinsko izvesti. (F 87/25-8.)

9.

Nedostajanje pravnega pouka ni nedostatek. Čl. 26. upravnosodnega zakona. Okolnost, da izpodbijana odločba nima pouka o pravnih sredstvih, je smatrati samo tedaj za nedostatek, če zakon izrečno predpisuje izdajanje pravnega pouka, ne pa v slučaju, kjer to ni z zakonom predpisano. — (F 69/29.)

10.

Izrek o pravem sredstvu. §§ 1 in 2 zakona z dne 19. marca 1876 državnega zakona št. 28. Izrek o pravem sredstvu, n. pr. da proti plačilnemu nalogu v taksnih zadevah ni pritožbe, je izrazit upravni akt oblastva I. stopnje in kot takšen podvržen izpodbijanju po stranki, najprvo seveda potom administrativne pritožbe na višje upravno oblastvo in potem potom tožbe na upravnosodno oblastvo. (F 7/24-7.)

11.

Upravno postopanje. Poduk o pravnih sredstvih. Z napačnim podukom o pravnih sredstvih se niso upoštevale predpisane oblike postopanja, isti tvori tedaj bistveno pomanjkljivost v postopanju, ker je stranki zastrta instancna pot in je ista vsled tega oškodovana v svojem materijelno-pravnem položaju. (F 265/28-6, F 305/28-7.)

12.

Nedostatek upravnega postopanja. Nedostajanje razlogov v prizivni odločbi. Nedostanost v postopanju, da izpodbijana odločba ni ovrgla upravičenosti prizivnih izvajanj in petitev, je ne glede na vprašanje, v koliko je davčno oblastvo II. stopnje zavezano utemeljevati svoje prizivne odločbe, odpravljena s tem, da se je toženo oblastvo v svojem odgovoru na tožbo bavilo i s prizivnimi i tožbenimi petiti in da je bil prepis tega odgovora dostavljen tožitelju v izjavo, preden je postala zadeva godna za upravnosodno razsojo tako, da je zamogel tožitelj še pravočasno zavzeti svoje pravno stališče. (F 117/29.)

13.

Pomanjkljiva intimacija. Postopanje je bistveno pomanjkljivo, ako se intimacija odločbe višjega davčnega oblastva po davčnem oblastvu I. stopnje na stranko ne strinja s to odločbo v bistvenih točkah. (F 51/27-6, F 53/27-5, F 72/27-8, F 64/25-6, F 65/25-2, F 66/25-4, F 39/24-12, F 77/23-8 in F 103/23-9.)

14.

Administrativno postopanje. Če zakon nima posebnih določil glede postopanja v slučaju, kadar se ne strinja uradna ocenitev s strankinimi podatki, veljajo splošna načela postopanja: 1. ugotoviti je objektivno pravo stanje stvari in 2. za takšno ugotovitev je potrebno vzajemno sodelovanje udeleženih oseb in oblastev. (F 63/27-7.)

15.

Pomanjkljiva odločba. Postopanje, da niti odločba I. niti II. stopnje ne navaja zakonitih določil, na katere se opira, je nedostatan, ker onemogočuje stvarno izpodbijanje pravne podlage rešitve, kakor tudi ne odgovarja osnovnim načelom administrativnega postopanja, da se namreč objavijo stranki tudi pravni razlogi, na katerih sloni odločba. (F 44/23-11.)

16.

Predložitev dokazov. Že po splošnih načelih vsakega upravnega postopanja je v svrhu objektivne ugotovitve pravega stanja stvari potrebno, da stranka svoje pred oblastvom izvedene trditve tudi dokaže, to se pravi, da predloži oblastvu za dokazovanje primerna in njej znana sredstva, da se na ta način doseže namen postopanja. (F 64/27-7.)

17.

Pravica doznavanja. Po splošnih načelih vsakega upravnega postopanja se morajo strankin dokazi ali izvesti ali vsled stranki pristojne pravice doznavanja vsaj isti naznaniti razloge, iz katerih se predlagani dokaz ni izvedel, da zamore stranka na ta način varovati svoje pravno stališče. (F 63/27-7.)

18.

Prizivna izvajanja. V teku prizivnega postopanja mora stranka ali ugovarjati okolnosti, da se v priredbenem postopanju dokazov ni izvedlo, ali ponovno predlagati izvedbo dokazov ali se vsaj izrečno pridružiti dokazilnim predlogom, ki so bili stavljeni o priliki drugega administrativnega spora; nikakor pa ne zadržuje, da stranka v svojih prizivnih izvajanjih le pripovedovaje omenja dokazilne predloge v prizivu druge stranke, ne da bi se izrečno sklicevala na te predloge; kajti v tem slučaju ne more v upravnosodni tožbi uveljavljati pomanjkljivosti, da se teh dokazov ni izvedlo. (F 107/23-7.)

19.

Veljavnost novih norem. Zakonita določila, ki so bila merodajna na prvostopno odločbo (plačilni nalog), veljajo pri istem dejanskem stanju tudi za nadaljne odločbe; kajti vsako zamore v položaju, v katerega je v gotovem času vstopil, računati s posledicami tiste pravne norme, ki je veljala v tem času. (F 82/24-17.)

20.

Retroaktivna moč pooblastilnih uredb. Na podstavi zakonite pooblastitve izdane uredbe nimajo retroaktivne moči že na podlagi tozadevnega pooblastilnega zakona, temveč morajo same vsebovati tako določilo, ker stopijo sicer v veljavo z dnem razglasitve. (F 82/24-12.)

21.

Retroaktivna veljavnost pravnih pravil. Kasnejša zakonska norma ne more odtegniti preje pridobljenih pravic stranke, razun če to sama določuje. (F 82/24-17.)

22.

Pravna obveznost pooblastilnih uredb. Na podstavi zakonite pooblastitve po čl. 94. II. odst. ustave izdane uredbe upravnega oblastva stopijo v veljavo z dnem, ko se zakonito razglasijo, ako same ne določajo drugače ali če javni interesi ne zahtevajo česa drugega. (F 82/24-17.)

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Ljubljanska borza

Tečaj 28. aprila 1930.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZA:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	22.755
Berlin 1 M.	13.4825	13.5125
Bruselj 1 belga	—	7.8937
Budimpešta 1 pengő	9.865	9.895
Curich 100 fr.	—	1095.90
Dunaj 1 šilling	7.955	7.985
London 1 funt	—	274.87
Newyork 1 dolar	—	56.415
Pariz 100 fr.	220.79	222.79
Praga 100 kron	167.06	167.86
Trst 100 lir	—	296.22

Gospodarski položaj Nemčije.

Sicer se je gospodarski položaj Nemčije nekoliko zboljšal, vendar je pa ta preokret prav ozko omejen in ne odgovarja niti sezizskemu poživiljenju. Opaža se še zmeraj precej huda stagnacija gospodarstva, ki je tembolj presenetljiva, ker so se razmere na denarnem trgu vseskozi razveseljivo razvijale in je padla obrestna mera tako nizko, kot že dolgo ne. — Olajšanje na denarnem trgu je moglo vplivati samo na borzo. Zlasti so se spričo močnega padca obrestne mere v zadnjih mesecih od 7-5 na 5% zelo zvišali tečaji trdno obrestljivih vrednot, ob močnem povpraševanju. Banke so mogle oddati stare zaloge trdno obrestljivih vrednot in celo nove emisije so prišle kmalu pod streho. — V zadnjih dneh je prešlo povpraševanje na delniške vrednote. Precej je vrednot, ki se obrestujejo sedaj s 7 do 8% neto, tako da je nakup pod vidikom obrestovanja mikaven. — Teh ugodnih obrestovalnih možnosti pri nemških delniških vrednotah se je močno poslužilo v zadnjem času tudi inozemstvo. Vidi se, da je olajšanje na denarnem trgu prešlo tudi na glavnični trg.

Ta atmosfera je posledica upanja, da bo finančni in davčni program vlade vendar enkrat izveden. Seveda je ta program vse prej kot idealen, saj zahteva v obliki davčnega zvišanja težkih žrtv. A te žrtve so potrebne, če se hoče dobiti končno zdrav temelj za dosego ravnovesja v državnem gospodarstvu.

Kočljivo je sedaj dejstvo, da so cene na svetovnih trgih v znamenju padajoče tendence, v času, ko je za nemško gospodarstvo eksportni trg posebno važen in ko je Nemčija v svrhu zadovoljitve svojih reparacijskih obveznosti posebno navezana na dosego preveškov iz eksporta. Če se Nemčiji ne posreči znižanje cen njenih eksportnih izdelkov, bo izgubila precej svetovnega trga, v škodo njene zunanje-trgovske bilance, koje zaključki so za plačilno bilanco največjega pomena. Če upoštevamo dejstva, da je mednarodni položaj denarnega trga ugoden, da je pričakovati v kratkem nadaljnega obrestnega znižanja v New Yorku, Londonu in najbrž tudi v Parizu ter da so se prav v zadnjem času cene surovin na svetovnih trgih po prejšnjem padcu nekoliko zboljšale, moremo označiti upanje na dvig svetovne konjunktore za upravičeno; od te konjunktore bi imelo korist tudi nemško gospodarstvo, posebno pa nemški eksport.

Kažejo se že gotovi znaki boljšanja gospodarskega položaja preko sezizskega okvira. Zaenkrat je pa, kot rečeno, položaj vobče malo zadovoljiv. Vsled izredno mile zime se je položaj črnega in rujavega premogarstva zelo poslabšal. Zaloge so narasle in je bilo potrebno nadalnje odpuščanje delavcev in krajšanje delovnega časa. Železna in jeklena industrija se ob

zmanjšani produkciji pritožuje čez nadalnje poslabšanje prodaje. Tudi oblikovanje cen ni zadovoljivo. Strojna industrija je dobila v zadnjem času nekaj inozemskih naročil; zlasti na velesejmu v Leipzigu je mogla napraviti dobre zaključke z inozemstvom.

Če naj konjunktorno zboljšanje prekorači sezizsko izmero in naj po-

stane kolikor toliko trajno, je brezpozgojno potrebno, da dobi gospodarstvo z rešitvijo finančnega in davčnega programa sigurno kalkulacijsko podlagu. Petodstotna obrestna mera ne odgovarja razmeram nemškega denarnega in glavničnega trga; šele večje zboljšanje razmer na glavničnem trgu bi moglo dovesti do sprememb.

Italijanske banke v l. 1929.

Iz poročila Berliner Tagblatta, ki je v gospodarskem delu odlično urejevan, povzemamo glede dela italijanskih bank v l. 1929 sledeča zanimiva izvajanja:

Italijanske banke so mogle v letu 1929, to je v drugem letu stabilizacije lire svoje položaje v splošnem obdržati. V bilancah velebank izkazani čisti dobički v bistvu vstrezajo dobičkom prejšnjega leta in dividende so praviloma iste kakor prejšnje leto. Ekspanzija italijanskih bank pa v letu 1929 ni napredovala. Nasprotno se more v skladu s splošnim gospodarskim položajem v Italiji opaziti napredujočo koncentracijo moči in gotovo konsolidacijo doseženih pozicij.

Banke polagajo veliko važnost na pridobitev stalnih hranilnih vlog, vendar pa njihova stremjenja v tem oziru niso bila do cela povoljna. Tudi depoziti se niso v taki meri dvignili kakor prejšnje leto. Pri hranilnicah so se vloge v zadnjih treh letih dvignile od 13-9 na 16-4 milijard lir, pri poštni hranilnici pa od 10-1 na 11-4 milijard lir.

Za najvažnejši problem v italijanskem denarništvu se sedaj smatra dvig hranilnih vlog. Italijansko gospodarstvo preživlja danes po kon-

čani inflaciji velik reorganizacijski proces v smeri racionalizacije. Odvišni in nesolidni členi se izločajo in obstoječi se združujejo v komercialno in tehnično boljše uspevajoče skupine, katere tudi vlada pospešuje z izdatnimi davčnimi ugodnostmi. Pod tem vidikom sta se pred kratkim združili Credito Italiano in Banca Nazionale di Credito, ki sta na istih krajih in večkrat tudi v istih ulicah imeli podružnice, ki so jim režijo jako dražile.

Nadalje se v Italiji prvič opaža strogo ločitev med čistimi depozitnimi in investicijskimi bankami, pojav, ki je v Angliji in v Ameriki že izveden in se tam uspešno vedno bolj uveljavlja. Z Italijo je razlikovanje v tej smeri velike važnosti, ker se hoče s solidnimi in jasnimi načeli pridobiti zaupanje hranilcev in izseljencev, ki svoj denar nalagajo pod ugodnimi pogoji v inozemstvu.

Stremjenje gre v dveh smereh: Najprej se hoče s koncentracijo denarniško režijo poceniti in tako klientom nuditi ugodnejše pogoje, potem pa ob strogem razločevanju med depozitnimi in investicijskimi bankami okrepiti zaupanje v solidnost depozitnih bank.

Eskont poslovnih menic in lombardna posojila na drž. vrednostne papirje pri podružnicah Narodne banke.

Glavni upravni odbor Narodne banke kraljevine Jugoslavije je na svojih sejah dne 11. in 12. aprila t. l. sklenil urediti kreditovanje po eskontu na sledeči način: Kreditovanje se bo vršilo kakor tudi že sedaj potom določanja kreditov. Z ozirom na to, da bo banka primorana, uvesti na istem kreditovanje, kadar se bo izvedla stabilizacija denarja tudi v ta namen, da izenači svoj sistem bančnega kreditovanja z sistemom drugih emisijskih bank, ki so dolžne, izplačati svoj denar v zlatu ali zlatih devizah, je sklenila, da se kot korekcija sedanjega sistema ustanovi po vseh bančnih podružnicah eskont čisto poslovnih menic, plačljivih točno v roku treh mesecev za posameznike in posamezne firme (izvzemši denarne zavode) ne glede na to, ali že imajo pri Narodni banki kredit ali ne.

Z ozirom na celotna bančna sredstva in že sedaj izkoriščeni del teh sredstev, je določena vsota okoli 250 milijonov, ki se more porabiti za eskont omenjenih poslovnih menic.

Kontingent za eskont teh menic je določen pri filijali v Ljubljani z Din 30 milijonov in pri filijali v Mariboru z Din 10 milijonov.

V mejah tega kontingenta se bode vršil eskont poslovnih menic samo privrednikom in poslovnim ljudem, in to: onim, ki nimajo še kredita, do zneska 100.000 Din, a onim, ki imajo že kredit (poleg rednega) še do višine zneska rednega kredita, a največ do 300.000 Din, se more izvršiti samo z odobrenjem bančnega upravnega odbora, ki bo sklepal po predlogu eskontnega odbora in upravnika podružnice. Vendar tudi upravni odbor ne bo odobral eskonta preko zneska določenega rednega kredita tako, da nobeden lastnik kredita pod nikakim pogojem ne bo mogel biti sočasno dolžan neposredno Narodni banki več nego znaša njegov dvakratni redni kredit.

Eskont poslovnih menic iz tega kontingenta se more za eno firmo izvršiti največ dvakrat na leto, a me-

nice se morajo v določenem roku plačati v gotovini.

Lombardna posojila na državne obveznice morejo podružnice dovoljevati brez predhodnega odobrenja bančnega ravnateljstva in sicer do 100.000 Din denarnim zavodom, do 50.000 Din trgovskim in industrijskim firmam in do 25.000 Din ostalim. — Večja posojila bo odobravala samo bančna direkcija.

Lombardna posojila na državne bone bo tudi v naprej dovoljeval samo upravni odbor.

Z ozirom na kurzno vrednost 2-5% obveznic za vojno škodo se je sklenilo, da se zviša znesek posojila za vsak komad teh obveznic od 200 Din na 300 Din.

Trgovina.

Veletržni indeks v Avstriji je padel v aprilu od 121 na 119 točk. Nakupna moč prebivalstva je sploh na vsem svetu padla, produkcija pa raste.

Promet v pristaniščih Jugoslavije v marcu je bil sledeči: Split 237.000 ton, Sibenik 76.000 ton, Sušak 91.000 ton, Dubrovnik 190.000 ton, Korčula 53.000 ton, Kotor 69.000 ton itd.

Zakon o kartelih na Ogrskem bo izšel v najbližjem času. Odpravijo naj se nedostatki o delovanju kartelov, ne da bi bili pri tem dotaknjeni interesi, ki so v zvezi s to organizacijsko obliko modernega gospodarstva.

Cene umetne svile padajo neprestano in so padle pod nivo leta 1913. Vsi dose-danji naporji za njih utrditev so ostali brezuspešni.

Trgovska pogodba med Ogrsko in Avstrijo je sklenjena in bo v teh dneh podpisana.

Na trgu jajec ni nobenih bistvenih sprememb. Ker je produkcija prekoračila višek in ker se po Veliki noči prične s konzerviranjem, bo nastopilo najbrž živahnejše povpraševanje.

Cena hmelja v Vojvodini je v tekočem letu padla za ca. 8 odstotkov.

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija drž. rudnika Kanj sprejema do 7. maja t. l. ponudbe glede dobave 500 kg grafitirane masti. — Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 8. maja t. l. ponudbe glede dobave 15.000 kg tračnic ter glede dobave raznih vijakov. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) — Dne 14. maja t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave živil (riž, zdrob, testenine, fižol, olje, kis, ješprenček, čaj, sladkor, cikorijski). (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni intendanturi.) Oddaja zakupa prevoza, izkladanja in nakladanja monopolnega blaga se bo vršila potom ustmene licitacije dne 5. maja t. l. pri skladišču soli v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

KUVERTA
DRUŠBA S. O. K.
Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot 1 Karlovska c. 2

- KNJIGOVEZNICA -
K. T. D.
LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6
IL. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:
SALDA-KONTE
STRACE
JOURNALK
SOLSKA
ZVEZKE-MAPE
ODJEMALNE
KNJIZICE
RISALNE
BLOKE
I. T. D.

Od dobrega najboljši je samo
GRITZER - ADLER - KAYSER
Šivalni stroj in koto
elegančne izvedbe - najboljši material
URANIA pisalni stroji
v 8 velikostih
Novost: Šivalni stroj kot
damaka pisalna miza

Samo pri
Jos. Petelinč-u
Ljubljana, Telefon int. 2918
Zmerne cene, tudi na obroko

VELETRGOVINA
kolonialne in špeterijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA
Zelo sveže pražene kave, mletih
čajev in rudniške
vode.

Težne in solidne
posrežbe!
Zahtevajte cenik!

● Račune, memorandum, cenike,
naročilnice v blokih s poljubnim
številom listov, kuverte, etikete in
vse druge komercialne tiskovine
dobavlja hitro po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23
TELEFON 2552 — Za večja naročila zahtevajte proračun!